

Polazeći od Osnova Programa Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a iz 1995. godine, Programa SDFŽ-a iz 1996. godine, Programa aktivnosti iz 1999. godine, Deklaracije SDFŽ-a iz 2002. godine, Političke deklaracije SDFŽ-a 2004. godine, Zagrebačke deklaracije iz iste godine i Izjave uz deset godina SDFŽ-a 2005.,

temeljeći svoje djelovanje na važnim međunarodnim konvencijama i dokumentima - Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), Pekinškoj platformi iz 1995. godine i Povelji europskih socijalistkinja,

sljedeći rezolucije, zaključke i deklaracije Socijalističke internacionale žena i Odbora za žene Stranke europskih socijalista te stajališta iskazana u dokumentu Europske komisije "Put ka postizanju jednakosti žena i muškaraca (2006. – 2010.)",

članice 5. Izborne skupštine Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a Hrvatske, 25. studenoga 2006. godine

prihvataju

Program Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a

"Partnerstvo za rodnu ravnopravnost"

Republika Hrvatska kandidatkinja je za članstvo u Europskoj Uniji. U procesu integracije i izgradnje zakonodavstva visokih standarda, jamstvo ostvarivanja rodne ravnopravnosti jedno je od temeljnih načela koje Republika Hrvatska mora poštovati. Uvažavajući društvene promjene u kojima se hrvatsko društvo nalazi, u tranziciji od socijalističkog ka tržišno orijentiranom društvu, mi, članice Socijaldemokratskog foruma žena, upozoravamo da u Hrvatskoj danas na mnogim područjima svjedočimo izrazitoj rodnoj neravnopravnosti. Usprkos relativno zadovoljavajućim legislativnim rješenjima i napretka postignutog u razdoblju koalicijske Vlade od 2000. do 2003. godine, rodna neravnopravnost ipak se očituje na mnogim područjima, od kojih ističemo:

1. žene i tržište rada
2. usklađivanje privatnog i profesionalnog života
3. sudjelovanje u procesima odlučivanja u politici, gospodarstvu i javnom životu
4. nasilje nad ženama
5. rodni stereotipi u obrazovanju i medijima

Žene i tržište rada

Udio nezaposlenih žena među ukupno nezaposlenima u Republici Hrvatskoj prešao je 60 posto. Među zaposlenima koji primaju najniže plaće udio žena je 77 posto. U tzv. feminiziranim profesijama dohoci su sve niži, rad žena sve slabije vrednovan, a žene diskriminirane pri zapošljavanju i na radnom mjestu, *a uvjetno rečeno, povlaštene pri dobivanju otkaza (jer ih dobivaju među prvima)*.

Ostvarivanje preduvjeta ekonomske neovisnosti i žena i muškaraca, odnosno politika zapošljavanja prioritet je i EU, a Lisabonska strategija na razini EU predviđa postizanje zapošljivosti žena od najmanje 60 posto do 2010. godine. Nepovoljna demografska kretanja, migracijski procesi, izazovi tržišnoga društva temeljenog na profitu, izostanak programa podrške zapošljavanju teže zapošljivih skupina žena, sustavne edukacije i usavršavanja, dovode do sve većih razlika u dostupnosti kvalitetnih radnih mjesta za žene i muškarce i u plaćama žena i muškaraca.

Socijaldemokratski forum žena zato će se zalagati za:

- izjednačavanje plaća žena i muškaraca za rad jednake vrijednosti. Slijedeći odredbe Lisabonske strategije i preporuke Odbora za žene Stranke europskih socijalista iz 2006. godine, tražit ćemo jednaku plaću za rad jednake vrijednosti i za žene i za muškarce (uklanjanje tzv. gender pay-gapa)
- poreznu politiku koja potiče zapošljavanje žena, odnosno zaustavljanje tendencije loše plaćenih profesija u kojima većinu čine žene (npr. predškolski odgoj, osnovno i srednje obrazovanje, zdravstvena njega i skrb)
- zakonsko sankcioniranje mobbinga (psihičkog terora)
- sankcioniranje poslodavaca koji pri zapošljavanju diskriminiraju žene zbog obiteljskog statusa ili iskazane namjere zasnivanja obitelji
- poticajne programe za zapošljavanje teže zapošljivih skupina žena
- uklanjanje dobne diskriminacije pri zapošljavanju
- jačanje ovlasti inspekcije rada
- poticanje mreže socijalnih i obiteljskih usluga

Obiteljska i socijalna politika

Jednaki položaj žena i muškaraca na tržištu rada usko je povezan s naporima da se unaprijedi obiteljska i socijalna politika i uskladi privatni (osobni) i profesionalni život. Obiteljska politika počiva na partnerstvu muškaraca i žena.

Obiteljska politika kompleksna je i komplementarna i objedinjava različite aspekte drugih politika (obrazovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, stambene politike, socijalne politike)

Mjere obiteljske politike moraju uzeti u obzir demografske promjene s kojima se suočavamo, migracijske procese i druge izazove koji stoje pred ostvarivanjem društva temeljena na jednakosti i socijalnoj pravdi.

Klasični obiteljski obrasci (roditelji i dvoje djece) odavno su napušteni. Sve je više različitih tipova obitelji (dvohraniteljska, jednoroditeljska, obitelj bez djece). Socijaldemokratski forum žena zalaže se za politiku koja će dugoročno moći riješiti zabrinjavajuće demografsko stanje u Republici Hrvatskoj:

- uvođenjem programa koji omogućavaju zapošljavanje na nepuno radno vrijeme, rad kod kuće i druge oblike zasnivanja tzv. fleksibilnijeg radnog odnosa
- reforma poreznog sustava
- porezne olakšice na kupovinu nekretnina mladim parovima i obiteljima s malom djecom
- diferencirane kamatne stope na stambene kredite
- uvođenje novih oblika državno financirane brige o djeci, mjesto u vrtiću za svako dijete, produljenje rada vrtića
- podizanje razine kvalitete i dostupnosti usluga za brigu o starijim osobama
- proširenje i fleksibilizacija roditeljskog dopusta
- obvezno korištenje roditeljskog dopusta za oba roditelja
- posebne odredbe za korištenje roditeljskog dopusta roditelja djece s posebnim potrebama
- oslobađanje od PDV-a ili povlaštena porezna stopa za dječju obuću, odjeću, higijenske proizvode, hranu
- realiziranje projekta "dadilje"
- reforma socijalne zaštite odnosno centara socijalne skrbi
- osnivanje fonda za uzdržavanje
- osnivanje centara za obitelj
- osiguravanje ravnopravnog položaja žena u sustavu mirovinskog osiguranja

Zdravlje žena

Zalažući se da zdravstvene usluge budu besplatne i dostupne svima pod jednakim uvjetima, naglašavamo potrebu sustavne edukacije i informiranja žena o zaštiti zdravlja, osobito od bolesti koje žene najviše pogađaju (oboljenja dojke, debelog crijeva, želuca, pluća, maternice, kože). Osobitu pozornost posvetiti reproduktivnom zdravlju žena i to:

- unapređenjem zdravstvenih usluga za svaku ženu; osigurati obvezne sistematske preglede; obvezne mamografske i ultrazvučne preglede dojki za žene starije od 40 godina (svake dvije godine)
- uvođenjem seksualnog obrazovanja u osnovne i srednje škole
- suvremenim uređenjem zakonskih rješenja o pobačaju i prakse u zdravstvenim ustanovama
- donošenjem zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji

Paritet u procesima odlučivanja u politici, gospodarstvu i društvenom životu

Žene čine 51,5 posto stanovništva Republike Hrvatske, no značajno su podzastupljene u tijelima odlučivanja u politici, gospodarstvu i drugdje.

Nejednakost u pristupu mjestima na kojima se donose odluke treba zamijeniti paritetom u upravljanju i to:

- dosljednom primjenom rodne kvote od najmanje 40 posto zastupljenosti oba spola u tijelima SDP-a i na izbornim listama za Hrvatski sabor i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz preporuku o naizmjeničnom poretku žena i muškaraca na izbornim listama
- uvođenjem zakonskih privremenih poticajnih mjera za ostvarivanje rodne ravnopravnosti u svim političkim strankama
- uvođenjem privremenih poticajnih mjera u izborne zakone
- uvođenjem privremenih poticajnih mjera za ostvarivanje odgovarajuće zastupljenosti žena u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijelima upravljanja u poduzećima u većinskom vlasništvu države

Nasilje nad ženama

Donošenjem nove zakonske regulative o suzbijanju nasilja nad ženama u obitelji i senzibiliziranjem javnosti, osobito angažmanom nevladinih organizacija, nasilje u obitelji prestalo je biti temom o kojoj se ne govori. Usprkos tome, nasilničko ponašanje je u porastu. Takvo stanje treba pod hitno promijeniti i to.

- izmjenom zakonske regulative i tretiranjem nasilja u obitelji kaznenim djelom
- vođenjem sustavne središnje evidencije o nasilju nad ženama pri državnim institucijama
- povećanjem financijskih izdvajanja za savjetovašta i skloništa za žene žrtve nasilja
- osiguranjem besplatnih zdravstvenih pregleda, liječenja i psihološke pomoći za žene – žrtve nasilja

Uklanjanje rodni stereotipa

Žene i muškarci rađaju se ravnopravni. Podređeni položaj žene nije uvjetovan njenim biološkim određenjem nego kroz povijest nasljeđenim predrasudama, stereotipima i netolerancijom. Zato se zalažemo za:

- integriranje rodnog aspekta u javne politike – rodno osjetljiv proračun, istraživanje i rodna analiza podataka, rodno razvrstana statistika, rodno osjetljiv jezik
- ukidanje spolnih stereotipa u udžbenicima
- izmjenju Nacionalne klasifikacije zanimanja koja svojim sadržajem i terminologijom nije usmjerena ostvarivanju ravnopravnosti spolova

Napomena: Nakon rasprave na 5. Izornoj skupštini, Programski odbor dopunit će i razraditi svaku od pojedinih programskih točaka.